

СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ РОЗВИТКУ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ

Л.М.ХАРЛАШ

Україна, м. Дніпропетровськ,

Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

Будь-який соціум, кардинально відмінний від його історичних попередників, передусім характеризується новою якістю людського життя, що породжує «нову людину» та якісно нову соціальну структуру.

В інформаційному суспільстві ця нова якість полягає у забезпеченні кожної особи будь-якими знаннями, що зумовлює радикальні зміни в усій системі суспільних відносин (політичних, правових, духовних та ін.) Тобто основна ідея інформаційного суспільства у соціогуманітарному вимірі полягає у досягненні нової фази розвитку – «суспільства знань» і забезпечення для всіх рівного доступу до них.[1]

Тезис М. Кастельса, американського соціолога іспанського походження, про те, що в основі будь-якої реорганізації суспільства лежить зміна трьох видів відносин – влади, виробництва та досвіду, можливо відповідним чином доопрацювати для розгляду соціальних наслідків розвитку інтернет-технологій.

По-перше, Інтернет потенційно впливає на зміст найважливіших соціальних практик. Суспільство за допомогою Мережі отримує нові форми використання інформації, індивідуальної та колективної комунікації. За словами М. Кастельса «найважливіша риса мультимедіа полягає в тому, що вони охоплюють у своїй сфері більшість видів культурного вираження у всьому їх розмаїтті». Відповідно, інші соціальні практики – споживчі, освітні, дозвілєві та навіть репродуктивні – теж попадають під їх вплив. [2]

По-друге, іншою важливою стороною зростання ролі Інтернету в сучасному суспільстві є розвиток мережі як технології управління. Підтвердженням цього є слова одного з класиків американської теорії менеджменту П. Дракера, що «використання знань для знаходження найбільш ефективних способів застосування інформації, яку ми маємо, з метою отримання необхідних результатів – це, по суті справи, і є управління»[3]

Інтернет як технологія управління, в першу чергу, є середовищем для формування нових цілей діяльності організації. Управління за допомогою Інтернету дозволяє організації надавати нові види товарів та послуг, освоювати нові ринки, а також змінювати власну структуру, виходячи з нових орієнтирів розвитку, які стають актуальнішими з інтеграцією в глобальному інформаційному просторі.

Більше того, в умовах інформаційного суспільства сам факт управління інформацією є додатковим фактором соціальної стратифікації. На основі цього критерію організації, соціальні групи та окремі індивіди можуть підрозділятися в залежності від рівня доступу до інформації та в залежності від ступеня самостійності в конфігуруванні своїх інформаційних запитів. В якості третього соціального наслідку розвитку Інтернету можна назвати його постійну затребуваність як засобу масової комунікації. Однією із пасивних форм поширення інтернет-культури можна назвати розміщення у всесвітній павутині індивідуальних або організаційних веб-сайтів. Пасивність полягає в можливості персонального вибору - які саме сайти дивитися чи користуватися послугами мережі Інтернет взагалі. Найбільш агресивним способом культурної експансії інформаційних технологій є їх включення в процеси первинної та вторинної соціалізації. Таким прикладом є нав'язування використання комп'ютера та Інтернету батьками та освітніми установами. Якщо оточення індивіда починає активно застосовувати нові засоби комунікації, людині з найвищою ймовірністю прийдеться освоювати нові технології. Таким чином, вибір людини - працювати з Інтернетом або ні – вже роблять визначені соціальні інститути та групи, а не сам індивід.

На зміну традиційній системі освіти приходить система, яка має установку на формування і становлення розвиненої, творчої особистості, здатної легко адаптуватися до

умов навколишнього середовища, які постійно змінюються, орієнтуватися в потоці інформації, безперервно саморозвитку.

Сьогодні на шляху до ери цифрових знань Інтернет разом із доступними навчальними джерелами робить процес навчання відкритим. За короткий проміжок часу саме відкриті навчальні технології набули нових значень:

- Вчителі стають посередниками у повноцінних дискусіях із залученням великої кількості учасників на форумах та сайтах, які вже давно децентралізовані, а тому і невідконтрольні.

- Публікації тепер звільнилися від багатьох традиційних цензорів, а виховний зміст повсякчас переосмислюється.

- Усі навчальні розробки побудовані за одним принципом: бути максимально відкритими для користувачів та використання.[4]

Сучасний етап інформатизації освіти характеризується використанням потужних персональних комп'ютерів, швидкодіючих накопичувачів великої місткості, нових інформаційних і телекомунікаційних технологій, мультимедіа-технологій і віртуальної реальності, а також філософським осмисленням процесу інформатизації, що відбувається, і його соціальних наслідків.[5]

Розвиток інтернет-технологій привів до поширення комунікацій та швидкого зростання так званих "комунікативних професій", які оформлені інституціонально: у нових професій є свої освітні програми. Наявність комунікативних компетенцій входить в десять головних вимог, які сьогодні висувають роботодавці, в кадрових агентствах до пошукачів на багато значущих для існування "в світі" позицій. Публічні комунікації поступово стають базовими компонентами стратегічного управління, а публічність вже стала однією з головних проблем всього сучасного життя. Сфера публічних комунікацій не обмежується лише тим, що називають мас-медіа. Нині важко знайти сферу життя, в якій би публічність не стала нормою, інформація стала майже загальнодоступною, втрачається сакральність знання. На зміну особистому щоденнику, інформація якого була закрита для сторонньої людини, прийшов інтернет-щоденник, який став публічним документом і становить інтерес для свого власника саме тим, що він читається будь-ким, хто забажає. Публічні комунікації торкаються і тотально переформатують всі аспекти людського життя і діяльності, торкаючись навіть найбільш приватних сфер. Ще більш значною мірою публічні комунікації змінюють формат інших видів діяльності. З них більше за все змінюються ті, існування яких і до нинішнього часу було пов'язане з комунікацією [6].

Таким чином, глобалізація та розвиток інтернет-технологій – процеси об'єктивні, взаємопов'язані і неминучі, і освіта просто зобов'язана мати їх на увазі. Всесвітня Мережа - це добре структурована анархія, бо існує якась єдина структура освітніх мереж. Система освіти повинна не тільки враховувати зміни, які відбуваються з розвитком Інтернет, а й виступати основним провідником соціальних змін.

Література:

1. Інформаційне суспільство в Україні: глобальні виклики та національні можливості: аналіт. доп. / Д.В. Дубов, О. А. Ожеван, С. Л. Гнатюк. – К. : НІСД, 2010. – 64 с.
2. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура/ Пер. с англ.. – М:ГУ ВШЭ, 2000. – 608 с.
3. Дракер П. Посткапиталистическое общество // Новая постиндустриальная волна на Западе / Пер. с англ.; Под ред. В.Л.Иноземцева. М.:Academia, 1999. – С. 95.
4. Відкрита освіта. / пер. з англ., За ред. Тору Ійосі та М. С. Віджая Кумара. – К.: Наука, 2009. – 256 с.
5. Терепиций С. Освіта в сучасному інформаційному суспільстві –[електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://education.seventext.com/k1035.html> - Заголовок з екрану.
6. Карпец Л.А.. Простір публічних комунікацій як специфічна освітня реальність.//Науковий журнал «Практична філософія», №4—2011 (№42), С.212-218.